

BRUG VANDET - med omtanke

Vand er en livsnødvendighed. Vi bruger det hver dag. Vi har i dag masser af rent grundvand i Danmark som helhed. Men det bliver vi ikke ved med at have, hvis vi ikke omgås vandet med omtanke.

Nogle steder bruges der for meget vand, og vandstanden i åer, søer og moser falder. Forureningen kræver også sit: Den betyder, at der jævnligt må lukkes boringer.

Hvis du undgår vandspild, er du med til at sikre, at vi bliver ved med at have rent vand nok - og du sparer penge.

En start er at satse på at vedligeholde rør, ledninger og vandinstallationer.

Lille hul - stort vandspild

Det er vandforsyningen og/eller kommunen, der har pligt til at vedligeholde rør- og ledningsnet rundt om i kommunen.

Men det er dit ansvar som forbruger at vedligeholde rør og ledninger på din grund og i huset.

Bare et lille hul på vandledningen på 2 mm kan betyde et vandspild på 1.250 m³ om året - en årlig udgift på op til 40.000- 50.000 kr. Et næppe synligt „løb“ på toilettet kan koste flere tusinde kroner.

Spar på spildet

Hver dansker bruger 130-140 liter vand om dagen. I København er det foreløbige mål at forbruget kommer ned på 110 liter pr. person pr. dag.

Vand er dyrt. Mange steder koster 1 m³ koldt vand 30-40 kr., når alle afgifter regnes med. Vandafgift og vandafledningsbidrag er som regel de største poster. Varmt vand koster ca. det dobbelte.

Vandet er blevet dyrere de seneste år, og den udvikling vil fortsætte. Derfor kan det betale sig at holde øje både med forbrug og spild.

Løber toilettet eller er der hul i rørene, så få fat i en VVS-installatør og få det repareret. Det er alt for dyrt at lade være.

Ved en vandpris på 35 kr./m³ *) koster spildet:

<i>Vandhane:</i>	<i>m³ pr. år</i>	<i>udgift</i>
Langsomt dryp	7 m ³	325 kr.
Hurtige dryp	30 m ³	1.400 kr.
Løber konstant	100 m ³	4.700 kr.

<i>Toilet:</i>	<i>m³ pr. år</i>	<i>udgift</i>
Løber så det er svært at se	100 m ³	3.500 kr.
Løber så det ses	200 m ³	7.000 kr.
Løber så der er uro på overfladen	400 m ³	14.000 kr.
„Tap“ løber	3.000 m ³	105.000 kr.

En familie på 4 bruger gennemsnitligt 200 m³ / år.

*) inkl. vandafledningsafgift og andre afgifter
(kilde: Københavns Energi)

BRUG VANDET - med omtanke

- ▶ Vedligehold dine vandinstallationer
- ▶ Vælg vandbesparende, når du køber nyt
- ▶ Undgå vandspild
- ▶ Værn om vandet
- ▶ Læs her hvordan ...

Checklisten

- ▶ Hold øje med vandspild fra utætte installationer - især skjulte rør og toiletter
- ▶ Brug vandbesparende armaturer - etgrebsarmaturer i køkken og ved håndvask, termostatararmaturer i badet
- ▶ Skal toiletet skiftes, så vælg et med stort/lille skyl
- ▶ Vælg hårde hvidevarer med lavt vandforbrug
- ▶ Overtal teenagerne til kun at tage bad én gang om dagen!

Hvis du vil vide mere

www.greeninfo.dk

www.greenhome.dk

www.ke.kk.dk

www.sek.dk

eller spørg kommunen og det lokale vandforsyningsselskab

Denne pjece er udgivet af
BYG • DTU / Danmarks Tekniske Universitet
med støtte fra Den økologiske Aktionsplan
- By- og Boligministeriet / Miljøstyrelsen.

DTU	Morten Elle og Pernille Almlund
Redaktion	Lading arkitekter + konsulenter PAR
Tekst	Tove Lading og Jette Møller Nielsen
Layout	La+k / Morten Clausen
Foto	BAM/2. maj samt La+k

Vandmåleren og græsplænen

Det kan være svært at opdage et hul på ledningen, men hold øje med vandmåleren, også selv om den er placeret i en målerbrønd, som er svær at komme til.

Vandmåleren kan sladre om utætte ledninger og rør, dryppende vandhaner og toiletter, der løber. Utæthederne kan være så små, at du hverken kan se eller høre dem. Vandmåleren registrerer hele vandforbruget, også det ufrivillige.

Hårde hvidevarer

Skal du have ny vaskemaskine eller opvaske-maskine, så gå efter de vand- og energibesparende modeller. Vandforbruget skal du spørge til eller læse på de enkelte maskiner. Nye vaskemaskiner bruger 39-70 liter pr. vask, nye opvaske-maskiner 12-29 liter pr. vask ved 12

Skal du rejse, så tjek vandmåleren før og efter. Er der brugt vand i et helt tomt hus, er der noget galt et sted.

Du kan også holde øje med, om der er områder af græsplænen, hvor der er særlig grønt i tørre perioder, eller hvor der ligefrem danner sig søer. Det kan være tegn på utætheder i ledningssystemet.

kuverter. Energiforbruget ses nemt af energimærkningen A-G. A-mærkede maskiner er de mest energibesparende. De energibesparende maskiner vil ofte også være vandbesparende, fordi det meste af energien går til opvarmning af vandet.

Vandhaner, brusere og toiletter

Det er nemt og billigt at sætte vand- og energibesparende komponenter på brusere og vandhane i badeværelset. En gennemstrømningsbegrænser kan spare 30-50 pct. vand pr. tapsted. Med en perlator, der blander luftbobler i vandstrålen og gør vandets overflade større, får den noget mindre vandstråle en bedre skyllevne. Gå efter de VA-godkendte komponenter som rettesnor.

Skal hele armaturet i badet skiftes ud, så overvej et termostatstyret blandingsbatteri. Det sparer vand, fordi det af sig selv stiller ind på den rigtige temperatur - og det er nemt. Egentlige vandsparearmaturer gør mest nytte, hvor man skal bade, vaske hænder osv. I køkkenet, hvor man ofte skal fylde gryder eller baljer med bestemte mængder vand, vil de mere være

til gene - en mindre vandstråle er bare længere tid om at fylde gryden. Her er et-grebsarmaturer at foretrække, fordi de er lettere at indstille til den rette temperatur og derfor giver mindre vandspild.

Vælg et toilet med "stort/småt" skyl, når du skifter toiletet ud. Det tjener sig hurtigt ind. Det kan installeres uden problemer de fleste steder, men nogle faldstammer og kloakrør egner sig ikke til den mindre mængde vand. Spørg en VVS-installatør til råds.

Spar ikke på vandet ved at lægge dunke eller mursten ned i ældre cisterner. Toiletet skal være beregnet til at skylle med mindre vandmængde, ellers kan det give problemer med at få skyllet ordentligt ud.

Regnvand

Det er nemt og simpelt at opsamle regnvand fra taget i en beholder udendørs og bruge det til at vande planter inde og ude. De fleste planter kan godt lide det bløde regnvand. Regnvand bliver med tiden til grundvand. Hvis regnvandet ledes til kloakken, tager processen længere tid. Du kan bidrage til, at det går hurtigere - enten ved at bruge det til havevanding eller ved nedsivning. Dvs. at vandet ledes di-

rekte i jorden, hvor det langsomt siver tilbage til grundvandet.

Det er ikke alle steder, at nedsivning kan lade sig gøre. Hvis jorden er meget leret eller forurennet, skal man hellere lede regnvandet til kloakken.

Nedsivningsanlæg kræver tilladelse fra kommunen. Spørg i Teknisk Forvaltning eller søg vejledning hos en anlægsgartner.